

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileră
Manuscripte nu se înap-
tază.

Episcopul de Gherla.

Gherla, 7 Noemvre n.

Când am scris primul articol, în care talmăceam dorințele noastre, în ce privește noul Episcop și nădejdele ce le legam de el redacția Dv. a publicat în fruntea informațiilor știrea, că toate cele spuse în articolul meu, se referă mai potrivit la vacanța ce va urma în curînd la Lugoj, căci tronul arhieresc din Gherla e rezervat I. P. S. Sale Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojuului.

Lumea românească a fost plăcut surprinsă de această știre, care pune în perspectivă realizarea unei dorințe generale.

Noi, preoții din dieceza de Gherla nutrim acest vis, încă cu prilejul când am aruncat cea din urmă mână de țărână, peste sicriul repauzatului arhieru Szabó.

O muncă titanică avea să aștepte pe noul arhieru; o muncă de organizare pe toată linia, începând cu institutele de învățământ din centru și până departe la marginea extinsei noastre dieceze. E o derăpănare complectă. Repauzatul arhieru — fie din motive de boală fie din alte motive cari nu vroi să le înșir acum — a lăsat în urmă-i un morman de afaceri neisprăvite, o mulțime de îndatoriri cari trec acum în sarcina successorului. Pe tot intinsul diecezei — și e cea mai extinsă din provincia metropolitană a Blajului — câți preoți au oare titlul definitiv de paroh? Câți din ei au avut până acum preocupări serioase de ordin cultural și literar? Apoi institutele noastre, cum erau ele aranjate?

Forțele intelectuale cari stau în fruntea lor, aveau pregătiri înalte, ce e drept, dar de ce sprijin se bucurau ele în împlinirea înaltei și dificilei lor misiuni? Profesori de teologie au fost perzecați pentru că au „îndrăsnit” să scrie articole în foaia bisericească „Unirea”. Iar cât pentru profesorii dela preparandie, nu mai e nici o lipsă, să sgândărim rănilor recente, căci au fost analizate în deajuns în câteva dure-roase articole, apărute în coloanele foii din Blaj. E o ieremiadă întregă, ale cărei tânguiri au răzbătut, într'o formă sau alta, peste întreg cuprinsul diecezei noastre.

A trecut însă vremea jelaniei!

Provedința ne trimite un părinte adevărat, chiar în ceasul al doisprezecelea, când paharul suferințelor noastre era umplut cu vârf.

Ilustrul episcop al Lugojuului era cel mai potrivit mire pentru aceasta dieceză păraginită în nelucrare.

Bărbat în cea mai frumoasă vârstă, înzestrat cu cele mai escelente calități, va ști să realizeze progrese mari într'un interval relativ scurt. Ridicat dela catedra profesorală la canonicie, de aci trecut ca episcop al Lugojuului, a câștigat în scurtă vreme simpatiile clerului diecezan și a tuturor oamenilor noștri de bine. P. S. Sa este azi, fără îndoială, cel mai mare bărbat al bisericii române unite.

În mica dieceză a Lugojuului, a realizat după o păstorire de abia un deceniu progrese însemnate: a cutrierat întreg cuprinsul diecezei, a îmbunătățit în mod

foarte simțitor situația preoților precum și pensia deficientilor; a ridicat un internat pentru băieți, o școală de fete și a câștigat o sumă de aproape două sute mii coroane pentru clădirea și providerea cu puteri didactice a unui seminar teologic diecezan în Lugoj.

La noi vine, de asemeni, cu brațele încărcate de belșug. Va ridica, în scurtă vreme reședința episcopescă, catedrală, și va înlocui hurubele seminarului și a preparandiei vechi cu zidiri moderne, după toate cerințele instrucției din zilele noastre. Și nu va întârzia de a lua în mână cârja de apostolică pribegie, cercetând satele și orașelele reslățitei noastre dieceze, insuflând, cu înalta lui prezență curaj și însuflețire în inimile bieților noștri preoți cari se simt orfani și părășiți de atâta amar de vreme!

Va sprijini cu toată căldura sufletului său mare orice pornire nobilă și va stăru pentru respândirea presei și a cărților românești în dieceză, fiind însuși P. S. Sa un aplecat scriitor bisericesc, pe vremuri, cel dintâi redactor al „Unirei” din Blaj.

Știrea numirii, ce va apărea în curînd în monitorul oficial, departe de a fi numai o surpriză plăcută pentru noi, este confirmarea celor mai avântate dorinți ale noastre și așteptăm cu nerăbdare ziua, când vom putea saluta în mijlocul nostru pe cel mai distins arhieru al bisericii române unite.

Episcopul Vasile al Lugojuului s'a născut la 11 Februarie 1866, în Murăș-Oșorhei. A studiat în orașul natal și în Reghinul-săsesc, iar ca elev al clasei VII-a a fost trimis de cătră fericitul me-

Un străin poet român:

I. B. Hétrat.

Duminecă, în 23 Octomvre, foarte puțini prieteni, profesori și literați, dar o serie lungă de ofițeri dela școala de război, elevi de franțuzește ai răposatului, au însoțit, până la un cimitir modest din capitala Bucureștilor, rămășițele pământești ale unui poet român, de origine străină: pe I. B. Hétrat. La groapa sa o mică fetiță de vre-o zece ani se zbatea, rămasă orfană de părinți! Regretatul bărbat, despre care nu știm bine în ce țară s'a născut — se presupune că era francez din Provanța, — și-a făcut încă în tinerețele sale o a doua patrie din România și era acum trecut de 60 de ani. El a profesat limba franceză, la diferite școli medii și militare din Regat. Și-a însușit perfect limba românească, pe care o iubea și scria cu deosebită dragoste. Bărbat cu o cultură generală, se ocupa mai mult cu literatura occidentalului, avea și legături cu poetul Mistral, cu care era în schimb de scrisori. Colaborator la mai multe reviste române, el a tradus și tipărit lucrări originale, reușind îndeosebi în sonete și în tonul elegiac al versurilor sale. A scris cu multă vervă și critică dramatică. Cu toate durerile, ce i-a hărăzit viața, lăsându-l ursuz și bănuitor, revoltat împotriva moravurilor sociale din țară, el a rămas până la înfrîngerea sa, un activ publicist și un solitar, cult și de omenie: trei zile, înainte de moartea sa, își scria ultima cronică teatrală!...

Cât privește poeziile sale, am vorbit cu altă ocazie despre ele. La anul 1908, când i-a apărut volumul său „Avea”, i-le-am apreciat încâteva rînduri, pe cari tin să le reproduc și eu ocazia tristei sale morți de tre-

cător fantast prin viață, ca să fie cunoscute și de cetitorii noștri.

„Modest, cu fața-i aspră și privirea încrunțată, Hétrat se strecoară prin rîndurile noastre, de toți stimat și de nimeni iubit. Il vezi mai rar și pururea singur, închis, posomorît, ca un străin, cu o durere ascunsă în suflet.

În poeziile lui vine mereu un tip tăiat dintr'o bucată. Tipul acesta este un Corsican uncori, artist cu visele sfărîmate, în care nimic nu mai trăește, afară de ură și de dorul de răzbunare. Și îl întâl-nim de altă-dată ca lopătar cărunț, cu toată resemnarea și cu toată trufia omului singur. Într'altă poezie, lopătarul se schimbă în pădurar, cu aceeaș mahnire în față, „și cu gândul într'aiurea”. E însaș figura poetului, care și trăește și visează viața în umbră, în singurătate, ca orice desrădăcinat.

Dar, firește, „un singur om e o lume întregă” și izolarea dă prilej la multă concentrare. Poetul ajunge fatal un gânditor și la mijlocul gândurilor sale stă eu-l său însuș, cu toată filozofia de viață.

Ce este omul, ce e viața și ce e moartea? Aceste sunt vecinicile întrebări ale pesimiștilor și la ele răspunde și Hétrat, iar răspunsurile lui sunt ale unui biruit în luptă. Dintr'un șir întreg de poezii se vede un suflet frînt, amăgit, care a căutat zădarnic să stabilească un echilibru între viața sa pe de o parte și între iubire și dreptate pe de alta.

Această încercare o găsim, între altele, frumos zugrăvită în poezia „Moș Zaimo”. E vorba acolo de un pescar bătrîn și viguros din golful provençal, care își crede că barca valurilor, dar,

luat de furtună, e aruncat în largul apelor furioase:

Se luptă îndrăznețul marinar
Și fluturînd vezi pletele-i cărunte;
Acum dispăre-acum s'arată iar
Pe vârful mișcător al unui munte.

Și'l duc, îl duc șuvoaiele spre far...
Pieziș bătrînul cearcă să le nfrunte
Și ore lungi par clipele mărunte
Când undele cu cerul una par...

La un moment dat s'ar părea, că îndrăznețul marinar va triumfa, — dar:

De-avalma ingrămădite de urgie
Gemând se sparg în pulbere-argintie
Talazurile uriașe n stâncă...
De-odată peste firea răsvrătită
Lăsându-se pe-aripe-i cea grăbită
Și grea ca plumbul cade noapte-adâncă.

Și ropote prelungi și repetite
Cuprînd țaria n'treagă fiorii
Și, tot mai dese, licăriri pripite
Rupând genuna, săgetează norii.

De friguri sguduți stau privitorii,
Din ale căror inimi îngrozite
Se naltă strigăte înăbușite
De fiorosul vuiet al vâltorii.

A treia zi, în faptul dimineții
Când soarele spărsese valul ceții.

tropolit Vancea la Roma, ca elev al colegiului grecesc dela sf. Atanasie. In 1884 a trecut doctoratul în filozofie, reîntorcându-se în patrie după trei ani, la terminarea rigoroaselor teologice, greu bolnav. In anul următor a fost hirotonit într-un preot la Blaj și denumit profesor de dogmatică la seminarul arhiepiscopesc, desfășurând activitate ca membru al comisiei pentru revederea cărților rituale, ca asesor la tribunalul matrimonial etc. Din 1892 a fost denumit rector al Internatului Vancean de băieți — cu o lună înaintea morții Metropolitului Vancea — în fruntea căruia a rămas până la intrarea în capitolul metropolitan, când a preluat inspecțiunea domeniilor fundațiilor din arhiepiscopie.

A scris numeroși articoli în „Unirea” din Blaj, pe care a întemeiat-o la 1890, a edat manuale de școală.

Elevii lui ar ști să spună lucruri frumoase despre prelegerile, ce le ținea la catedra seminarială.

Și viitorul cronicar va avea să adaugă multe știri la această schițare fugitivă, când va aprecia activitatea acestui arhieru. **Un preot.**

Nota Redacției. Publicăm acest articol, ca un echivoc al așteptărilor ce leagă preoțimea din marea și până acum nefericita dieceză a Gherlei. P. S. Sa Dr. V. Hossu este incontestabil un om cult și muncitor, unul dintre cei mai capabili membri ai înaltului cler român gr. catolic, sperăm deci și noi că prin numirea P. S. Sale în fruntea unei dieceze ca cea de Gherla, starea se va schimba, căci P. S. Sa va ști să muncească cu îndoită putere la regenerarea instituțiilor noastre culturale de acolo, la îmbunătățirea sortii preoților și învățătorilor noștri. Am voi apoi să nu ne îndoim că văzând P. S. Sa urmele nefaste ale atitudinii antinaționale a fostului episcop Szabó se va nizuși și în această direcție, — și mai ales în această direcție — să introducă spiritul național românesc, așa după cum cer înaltele noastre interese naționale. Cu deosebire la Gherla, un episcop român trebuie să fie și un apostol al cauzei noastre naționale.

Cu nimbul de ne pânza depărtării,
Pescarii, când să plece, își-arătară
In larg privind, o luntre solitară
Ce 'n voia ei plutea pe 'ntinsul mării...

Elementele biruiesc și pedepsesc trufia pescarului din această baladă, care a fost menită de sigur să simbolizeze viața autorului. Nota asta de gândire imprimă de altfel caracterul întregului volum al lui Hétrat, ici cu o nuanță mai blajină, colo cu acorduri mai puternice, dar pretutindeni cu un cuprins real, care diferă fundamental de versurile sentențioase și banale ale multor tineri contemporani ai săi.

Mult mai aproape de noi este poetul însă, când, eșind din lumea gândurilor lugubre, de pe plaiurile patriei sale, cu pescari trudiți și cu mistralul fioros, vine în țara noastră și culege flori pe văile noastre, pline de poezie. S'ar părea, că și-a găsit o a doua patrie pe pământul românesc, care-i deschide toate frumsețile. Intr-o limbă, în care numai în câteva construcțiuni silite, mai cu noști pe francezul desmoștenit, Hétrat știe să cânte și podoabele munților României, să simtă și să se înfioare și de trecutul nostru românesc. Mai rece, poate, ca un român, dar cu destulă venerație față de neamul ce l-a primit. Și știe să și ridice glasul tremurător pentru binele țaranului, în versurile sale. Iar, în ceasuri de jale, inima lui bate pentru aceleași dureri din a doua sa patrie și înalță o rugă fierbinte pentru ocrotirea pământului nostru străbun.

Ce vrei? E poet! Și dacă amintirile îl duc departe, în țara Magaliei mult iubite, inima lui bate aici între noi și, ori cât de palide ar fi aceste

România și războiul. Guvernul turcesc a primit din Londra știrea că guvernul României, având în vedere situația critică din Balcani și primejdia unor complicațiuni cu urmări neprivezute, a hotărât ca excedentul ultimului exercițiu bugetar, în sumă de 50 milioane lei să fie afectat pentru pregătirile militare. Acest excedent ca acele din trecut, ar fi trebuit să fie întrebuințat pentru lucrări publice și agricole.

Liga ungurească împotriva votului universal. Secția din comitatul Turoc al Ligei culturale ungurești din nordul Ungariei, luând în discuție circulara contelui Khuen-Héderváry în chestia votului universal, a hotărât să ia poziție împotriva votului universal egal și secret. Chiar și lărgirea dreptului electoral o socotește admisibilă numai dacă nu primejduiește unitatea statului național maghiar!

Arhiducele Francisc Ferdinand în Berlin. O telegramă din Berlin anunță că Luni a sosit la Berlin moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, luând locuință în hotelul Esplanade. Moștenitorul de tron, care e însoțit de soția sa, a făcut o vizită marelui duce dela Schwerin. Seara a asistat la o reprezentație teatrală, iar Marți s'a întors la Viena.

Toată vremea aceasta moștenitorul de tron și soția sa au păstrat cel mai sever incognito și n'a primit nici o vizită oficială.

Programul cabinetului austriac. În ședința de Luni a Camerei austriace d. Stuerck, ministrul-președinte, prezintă parlamentului noul cabinet, a făcut o declarațiune-program, primită cu vii aplauze. Primul-ministru a zis între altele: cea dintâi datorie a guvernului și a parlamentului este să înlăture, prin silințe comune, greutățile actuale spre a obține o activitate normală a parlamentului. Primul-ministru s'a declarat prieten sincer al parlamentului care trebuie să aibă rădăcini în inima populațiunii. Dat fiind imposibilitatea unei majorități politice prealabile, trebuie să se creieze o majoritate de muncă rodnică din care nici un partid să nu fie exclus.

Răspunzând diferitelor întrebări făcând aluzie la știrile ziarelor că ministrul justiției, care

șoapte, ne sunt bine venite, ca dela un poet, care văzându-se departe de țara sa, caută zadarnic să se familiarizeze cu o nouă situație.

Ca un contrast la fondul acesta sombru, reflexiv, Hétrat are în volumul său și o față mai senină, tipărind poeziile lirice mult mai sprintene, triolete în versuri ușurele, în cari prinde câte un gând trecător:

Singur în al vieții toi
Visuri dulci nu mă lăsați, —
Ce-aș mai face fără voi,
Singur în al vieții toi.

In afară de aceste săgălnicii, Hétrat se distinge prin sonetele sale, cari dovedesc forma lui măiestră în acest gen. Este o armonie în ritm, în toate, încât te miri pe alocuri de atâta simț pentru limba noastră, din partea unui străin.

Sunt și poezii obicinuite în paginile acestui volum, cu multe căderi de frunze de toamnă și cu imagini scumpe romantice, dela Lenau încoace. Pe de-a întregul însă dobândim credința, că literatura anilor din urmă și istoria ei contemporană nu poate fi scrisă, fără a pomeni cu simpatie și numele lui Hétrat, a acestui izolat țesător de gânduri triste și a visătorului rătăcit din străini pe țărutul nostru". **II. Chendi.**

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la >Librăria Tribunei.<

a făcut parte și din cabinetul Gautsch, ar fi primit portofoliul cu oare-cari rezerve, d. Stuerck constată că toți membrii guvernului au intrat în cabinet sub aceleași condiții și anume: o administrațiune absolut obiectivă și imparțială față de toate populațiunile. (Aplauze. Protestări pe băncile Cehilor radicali.) Primul-ministru a încheiat făcând apel deputaților de a coopera cu guvernul care voeste să fie un guvern de pace internă de acord național și de muncă rodnică pentru prosperitatea patriei și a naționalităților.

Sfârșitul crizei parlamentare

— Situația politică. —

In clipa din urmă, când atitudinea celor două tabăre ungurești potrivit cu prevedea începutul unei faze nouă critice, — s'a pus pe neașteptate capăt nesigurății. Guvernul și partidele opoziționiste au ajuns la înțelegere în ce privește discuția parlamentară până la anul nou.

Inainte cu trei zile, înregistrând declarația de război făcută de contele Khuen-Héderváry și stăruind asupra motivelor cari l'au îndemnat să nu repete declarația aceasta îndată a doua zi și în Camera deputaților, — am arătat că guvernul tot mai are nădejde într-o înțelegere pașnică.

Și înțelegerea aceasta s'a făcut — în sensul condițiilor puse de opoziție. Armistițiul acesta — căci suspendarea obstrucției pe un timp fixat se poate considera numai un armistițiu — este, însă, o învingere a opoziției și o desaprobară a politicii de volnicie preconizată de contele Tisza.

Pentru a ajunge la această înțelegere n'a fost nevoie nici de declarația de război o contelui Khuen-Héderváry, nici de amenințările contelui Tisza, căci baza înțelegerii o alcătuiesc chiar condițiile puse de opoziție pentru suspendarea obstrucției tehnice: *discuția bugetului*.

Guvernul care la început a refuzat aceste condiții, văzând solidaritatea partidelor opoziționale și noua obstrucție ce se pornește împotriva alegerii unui nou președinte, a revenit asupra hotărârii sale de-a înfrânge obstrucția cu orice mijloc și a încheiat, după declararea războiului, o pace pe care o putea încheia și mai înainte.

Situația politică abia s'a schimbat prin acest armistițiu. Discuția reformelor militare este redusă la două zile pe săptămână rămânând ca în celelalte zile să se discute proiectul de buget.

Ce-i drept, opoziția a suspendat pe timpul până la 1 Ianuarie obstrucția tehnică și împotriva reformelor militare, dar a obținut în schimb declarația oficială că și noul președinte va da regulamentului intern al Camerei interpretarea liberă practică până acum. Și a obținut înaintea de toate renunțarea contelui Tisza la președinția Camerei.

Orice privitor care judecă lucrurile neapărtinitor va trebui să admită că această înțelegere este o înfrângere a contelui Tisza, pentru că nu se exclude prin această înțelegere reluarea obstrucției tehnice când va voi opoziția.

Și până acum opoziția îngăduia pe săptămână două-trei discursuri. Redusă discuția reformelor la două zile pe săptămână, pentru opoziție nu s'a schimbat situația favorabilă. In cele câteva săptămâni

at mai sunt până la anul nou, când expiră armistițiul, discuția abia va consuma o parte neînsemnată a oratorilor opoziționiști, iar după anul nou opoziția va putea lua obstrucția tehnică.

Momentul de importanță principiară a această înțelegere este, însă, abandonarea hotărârii de-a alege în locul președintelui demisionat pe contele Tisza. Faptul acesta constituie recunoașterea oficială că regulamentul intern — fără violarea formelor legale — nu poate fi interpretat altminteri, de cum a fost interpretat până acum.

Despre condițiile de împăcare și noua situație parlamentară raportăm în cele următoare:

Condițiile de împăcare.

Imediat după ridicarea ședinței de Marți, vădită atitudine răsboinică a opoziției împotriva contelei Tisza, ministrul-președinte contele Khen-Héderváry a intrat în tratative nouă cu șefii opoziționiștilor. Tratativele s'au continuat și în cursul zilei de Miercuri și s'au terminat cu încheierea unui armistițiu. La tratative au luat parte Kossuth, Justh, Andrásy și vicepreședintele Camerei Návay.

Condițiile sunt următoarele:

În ședința de Vineri va începe discuția proiectului de buget, până se va vota. La nevoie opoziția va cere o indemnitate.

În două zile pe săptămână, Miercuri și Sâmbătă, se vor discuta reformele militare.

Până la votarea definitivă a bugetului opoziția renunță la arma obstrucției tehnice.

Partidul guvernamental se obligă să ia și el în discuția reformelor militare.

Opoziția nu va împiedeca alegerea membrilor Camerei.

Președinte va fi ales Návay Lajos.

După votarea bugetului ambele părți își revin deplină libertate de acțiune.

Ședința de Miercuri.

Ședința de Miercuri a Camerei deputaților a fost de durată scurtă. S'a sancționat numai armistițiul încheiat cu opoziția.

Președintele Berzeviczy a trimis Camerei o nouă scrisoare, prin care anunță că nu poate reveni asupra demisiei sale. Camera ia la cunoștință demisia, exprimându-i mulțumirile sale pentru activitatea sa ca președinte.

Contele Khen-Héderváry propune Camerei să declare discuția proiectului de buget urgentă și să înceapă discuția în ședința de Vineri. În același timp propune ca în ședințele de Miercuri și Sâmbătă să se discute reformele militare.

Amândouă propunerile se primesc fără discuție. Ședința se ridică la orele 11.

Ședința de Joi.

Ședința de azi a fost prezidată de vicepreședintele Kabos Ferencz. La ordinea de zi alegea noului președinte.

Ace ales cu mare majoritate vicepreședintele de până acum Návay Lajos. S'au

mai dat 7 voturi pentru Berzeviczy și câte 1 vot pentru Nyegre László și Sümegi Vilmos.

Noul președinte își ocupă numai decât locul. Mulțumind Camerei pentru încrederea pusă în el, declară că președinția va ține cu sfîntenie la libertatea discuției, dar o condiționează de posibilitatea și libertatea de-a aduce hotărâri. (Aplauze în dreapta, sgomot și protestări în stînga). Promite că nu va cunoaște alte legi și dispoziții fără de cele cuprinse în legile autonome ale Camerei, în regulamentul intern. (Aplauze la toate partidele). Declară că își dă seama de marea răspundere, ca regulamentul intern să se poată practica în favorul muncii parlamentare”.

După stabilirea ordinii de zi a ședinței de mâine, alegerea unui vicepreședinte și discuția bugetului, ședința se ridică.

Pacea primejduită?

Discursul rostit de noul președinte este viu discutat în cercurile opoziționiste. Pe culoare s'au auzit mai multe glasuri de nemulțumire față de declarațiile făcute de el.

Contele Andrásy a încercat să liniștească spiritele declarînd că iu garanție pentru Návay care nu va proceda ilegal. Ce-i drept în ce privește adresele ce sosesc la Cameră are alte vederi ca Berzeviczy.

Justh a declarat însă în numele partidului său că nu vor tolera o altă interpretare decât cea de până acum și pentru a se convinge despre vederile lui Návay vor provoca în una dintre ședințele viitoare o votare nominală asupra unei adrese.

Din Budapesta ni-se telefonează: După ședința, 30 de deputați, justhiști și poporali, au ținut o convenire, la care, ocupându-se cu declarațiile noului președinte al Camerei, au adus următoarea hotărâre:

Să se trimită la Návay din partea partidelor opoziționiste o deputație constătoare din Justh, Andrásy și Kossuth care să-i aducă la cunoștință că opoziția nu este mulțumită cu declarațiile lui făcute în Cameră. În caz că Návay nu-și va modifica declarațiile, opoziția pe lângă ocolirea mijloacelor de retorziune, din cauza neceității urgente a votării bugetului va aduce totuși chestia aceasta în discuția Camerei în ședința secretă.

Invitare la abonament.

Incepând cu 1 Octomvrie, un nou cuartal, rugăm pe onorații abonați, cărora li-a expirat abonamentul, să binevoiască a grăbi cu reînnoirea lui la vreme.

Apelăm totodată la acei onorați restanțieri, cari au cerut amânare până la acest termen să binevoiască a-și achita datorii lor, căci administrația nu e în poziție a le mai putea acorda nouă amânări.

Abonamentul la „Tribuna” este:

pe un an	— — — —	28.— cor.
pe 1/2 an	— — — —	14.— cor.
pe 1/4 an	— — — —	7.— cor.
pe 1 lună	— — — —	2.40 cor.

„Românul” din Arad și Liga Culturală.

Cineva din țară, pe care nu-l numim fiindcă dorește să fie anonim, profită de ospitalitatea ce i-se acordă, cu sau fără politeță, de către direcția „Românului” și-și varsă focul sau mai bine zis năcazul ce are pe actualul secretar al Ligei Culturale, criticând în mod neînchipuit de neîndemânatic și fără nici un temei, activitatea Comitetului central al Ligei Culturale.

De cel mai autorizat în această privință s'a răspuns prin „Neamul Românesc”, „Românului”, arătându-se anume ce se face și ce nu se face la Liga Culturală, și în același timp, opunându-se la afirmații dovedite și critici nedrepte, fapte adevărate și rectificări temeinice pentru ori ce om de bună credință.

Anonimul însă a continuat a ataca, „Românul” a publicat și a face aprecieri.

Socotim că cei dela „Românul”, oameni de bună credință, doresc totuși reclama împrejurul foaiei lor și un fel de aureolă de a-toate-știutoare și chiar de desăvârșiți cenzuratori ai unor fapte din viața noastră politică și culturală, pe care n'o cunoșc încă bine și îndeajuns. Altfel nu ne putem explica, anumite articole tendențioase, ca și cele ce privesc la activitatea Ligei Culturale, publicate în această foaie.

Să ne permită să-i dăm un răspuns care va fi în același timp o lămurire, pe lângă cele ce i-s'au dat direct de către d. secretar general al Ligei Culturale.

„Românul” reprezintă peste munte un curent de luptă națională, pe baze și principii pe care le socotește și le înțelege cu totul altfel decât celalalt curent oposit lui. Și cu drept sau fără drept, atacuri au fost și dintr'o parte și din cealaltă parte.

Pe noi, cei din Regat, cunoscători ai stării de lucruri de peste munți și cunoscători ai oamenilor de pe acolo, și în special la Arad, lupta aceea, între cele două curente, între cele două direcții dușmane, ne-a impresionat adânc și ne-a durut și mai mult.

Totuși, fără a căuta să jignim sentimente și anumite susceptibilități, am lăsat la o parte ori ce simpatii, și, în fața luptei ce se dă între ambele tabere, ne-am abținut dela ori ce considerațiuni de politică, dela ori ce critică și ori ce încurajare. Atitudinea noastră, hotărît neutră, a rămas însă față de întreaga națiune de peste munți, cu conducătorii ei divizați, una și aceeași pentru toți, iar Liga Culturală, această instituție de caracter cultural și național, a învăluit într'o singură privire, întreaga luptă națională. Ba, ce este mai mult, dacă cineva a cerut cu mai multă insitență, încetarea luptei și împăcarea, a fost tocmai omul care este așa de aspru criticat în activitatea sa la Liga Culturală.

„Românul” n'a înțeles aceasta. Și, fără a păstra față de conducătorii acestei instituțiuni a ceeaș atitudine, pe care aceștia au păstrat-o față de certurile (loy), a găsit cu cale, ca fără să cunoască în amănunt cele ce se pot petrece într'o țară, în care nu trăiesc zilnic, — să se amestece în certe și animozități personale și să ia sub formă de critică, partea unuia, nedreptățind pe celălalt.

Tocmai așa stă cazul, în care Comitetul Ligei Culturale și în special activitatea extrem de mare desfășurată de d. N. Iorga la această instituțiune, este criticată cu asiduitate de un necunoscut în foaia de peste munți.

Și dacă ar fi ceva adevărat sau măcar serios! Dar totul nu-i decât construcțiuni de vorbe și de dorințe neîmplinite sau care nu se pot împlini. Dacă nu s'ar munci acum, mai mult ca ori când, la această instituție tot ar mai fi ceva de zis. Dacă n'ar fi din partea comitetului central cât mai multă stăruință către secțiuni de a lucra și

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

mai mult pentru ideea națională și răspândirea ei cât mai mult în masele poporului?

Dacă n'ar fi atâtea jertfe făcute de d. Iorga, pentru reînvierea acestei instituții tot poate ar fi să dăm ceva dreptate anonimului nemulțumit.

Dar când tocmai acum, e cu totul contrar de ce s'a făcut până astăzi; când Liga, prin secțiunile ei, caută a îndrepta acțiunea ei culturală în masele poporului cât mai adânc și trainic, când descentralizarea de care se tot plânge anonimul „Românului” e mai mult ca ori când în ființă, de ce să acuzăm degeaba un om, care are ca singură vină, numai pe aceea că muncește prea mult și a readus la viață, tocmai ceva care trăia numai cu numele?

Să știe cei dela „Românul” ca și anonimul dlor corespondent că vina, — dacă vină poate fi — unei puține activități la Ligă, cum o numesc dlor, nu poate fi nici a comitetului central nici a secretarului general, ci a acelor comitete ale secțiunilor, care având prea multă latitudine și prea multă libertate în actele lor, totuș nu fac nimic din ceea ce ar trebui să facă în această chestiune culturală.

Iar propunerea aceea a descentralizării, — ridicolă ca propunere, — n'are absolut ce căuta, — căci trebuie să o mărturisim, în calitatea noastră, că o mai mare descentralizare și o mai mare libertate în acțiune ca acum, lăsate secțiunilor, alta nu se poate concepe. Fiecare secțiune n'are decât să facă ce crede că este mai bun și mai folositor în interesul culturii naționale, și acel ceva, va fi bine făcut. Dar tocmai că nu se face nimic și secțiunile se mulțumesc a primi numai îndrumările și instrucțiunile dela centru. Atâta tot.

Vina, dar, nu poate fi a acelor cari vor să muncească și n'au cu cine, ci tocmai a unora din politicienii noștri, cari nu voiesc să lucreze în interesul chestiunii naționale decât numai atunci când le cer interesele lor politice, — și numai atunci.

G. Mil. Demetrescu.
secretarul secției Craiova.

Corespondență din Ploiești.

Băi școlare. — Conferența dlui Iorga. — Soc. Valea Teleajenului.

24/26 Octomvre 1911.

Intr'una din ședințele comitetului „Ligei Culturale”, secția Ploiești, dl Dr. Zaharia Popescu, medic-primar al orașului și membru în comitetul Ligei, a propus ca Liga Culturală să ia inițiativa de a se înființa în orașul nostru băi școlare după modelul celor din București. Comitetul a primit această propunere și a hotărât convocarea unei întruniri a tuturor institutorilor și institutoarelor din oraș pentru aducerea la îndeplinire a acestei propuneri.

Adunarea aceasta a avut loc săptămâna trecută în localul Ligei, și a ales următorul comitet: Președinte: Dr. Zaharia Popescu; Vice-președinte: Gh. Petrescu, revizor școlar de Prahova; Casieră: dna Janetă Vasiliu; Secretar: D. Glodeanu, fost revizor școlar; Membri: G. Tonescu, fost revizor școlar și Th. Georgescu, institutor.

Comitetul acesta s'a întrunit de mai multe ori și a hotărât ca pentru mărirea fondului să se ție mai multe conferințe, să se dea festivaluri, baluri etc. Asemenea a hotărât lansarea de liste de subscripții. Prima conferință se va ținea Vineri 28 Octomvre a. c. în sala Cooperativa, când dl profesor Dr. G. Marinescu, membru al Academiei, își va desvolta conferința d-sale despre: „Medicina socială și ereditatea”, cu proiecțiuni. Dat fiind marea importanță a subiectului cât și scopul frumos pentru care se ție conferința, se prevede un frumos succes.

*

După cum am anunțat, Sâmbătă 22 cor. a avut loc conferința dlui profesor N. Iorga despre: „Presa română și menirea ei”. După cum era de așteptat a asistat lume foarte multă. Dl Iorga a spus în cuvinte frumoase și pe înțelesul tuturor ce a fost presa română, ce este și cum ar trebui să fie.

*

Acum 2 ani s'a înființat în orașul nostru o societate cooperativă pe acțiuni „Valea Teleajenului” care are de scop de a înfrumșa și exploata frumoasa Vale a Teleajenului.

În vara trecută societatea a închiriat un hotel la Cheia, una dintre pozițiile cele mai pitorești de pe Valea Teleajenului, și l-a pus la dispoziția vizitatorilor cu prețurile cele mai convenabile.

Zilele trecute, întrunindu-se comitetul a hotărât ca să se ia măsuri pentru subscrierea acțiunilor rămase și să facă noi acționari urmând ca la vara viitoare să se dea o estindere mai mare societății.

Corespondent.

Adunarea generală a despărțământului Timișoara al „Asociațiunii”.

Șirul frumoaselor adunări populare aranjate în comitatul Timișului s'au terminat în frunțașă comună Bucoveți cu o adunare culturală, anume cu adunarea generală a „Astrei” despărțământul Timișoara, ținută în 5 Noembrie.

Ca și la adunările politice, așa și aici, popor mult și însuflețit și aproape toată inteligența română din Timișoara și jur. Când zie toată, înțeleg pe cei buni ai noștri cari în tot locul iau parte și au un gând cu noi.

Am remarcat pe dnii: Romulus Cărăbașiu director de bancă, Dr. Aurel Cosma, Dr. George Adam, Dr. Cirnel Crăciunescu, Dr. Ioan Doboșan, advocați, Dr. Brutus Macavei, medic, Liviu Magdu, Ioan Popa, Constantin Ardelean, funcționari la Timișiana, Ioan Selejan, funcționar privat, Dr. Mihai Giulvezan și George Miculescu, cand. de avocat, toți din Timișoara; din Recaș. Dr. Lucian Georgevici, avocat, Ioan Popoviciu, dirigent la „Timișana” și Ilie Olariu, funcționar la „Timișiana”; din Buziaș Dr. Victor Mercea, avocat, Dimitrie Buibaș, director de bancă din Bucoveți, preoții Iuliu Tioldan din Remetea; Virgil Popoviciu din Giroda și Constantin Micu din Bucoveți; învățătorii Ioan Surdu și Iosif Leu din Bucoveți. Cununa frumoasă a damelor au format-o dnele: Buibaș, Dr. Adam, Tioldan, Micu, Teaha, Leu și D-șoarele Buibaș și Tioldan.

Dl Romulus Cărăbașiu, directorul despărțământului prin un discurs însuflețit, în liniamente generale face cunoscut țăranilor noștri istoricul, activitatea „Astrei” și munca depusă pentru „Astra” de fericiții noștri metropoliți Șaguna și Șuluțiu. Tot cuvântul este primit cu un vădit interes al participanților.

Cetite fiind rapoartele obicinuite, dl Dr. Pompil Cioban a ținut o prelegere avântată despre „Tovărășii și foloasele ei”. Prelegerea ținută în formă populară bine aleasă și înțeleasă de toți, a fost documentată cu exemple practice și de interes general. Dl Cioban a făcut un serviciu netăgăduit de mare îndemnând pe țăranii noștri la crearea de tovărășii, căci ceea ce nu poate face unul, doi sau mai mulți sunt în stare să îndeplinească.

După prelegerea dlui Cioban s'a cetit disertațiunea dlui E. Ungureanu „Despre concubinată” sbiciuindu-se cu succes, toate rolele cari bântuie din pricina acestei plăgi sociale în sânul țăranimei noastre din comitatul Timiș.

Alegându-se membrii comitetului în persoanele dlor Dr. Adam, Dr. Cioban, Dr. Crăciunescu și Dr. Doboșan, președintele mulțamește atât disertațiilor cât și participanților pentru interesul manifestat „Asociațiunii” noastre, exprimânduși

speranța, că din multele învățături frumoase auzite, cu toții ne vom nizuși să tragem și foloase bune.

După adunare ne-am adunat cu toții pe câteva minute în casele ospitale ale dlor Buibaș și C. Micu.

M.

Clasa noastră de mijloc.

Suntem un popor „urzit din lacrimi și sudori”. Aceste cuvinte adevărate ale poetului le confirmă toate manifestațiile vieții noastre. Am rămas aproape tot ceea ce am fost mai demult. Dela plugul, al cărui fer se tot îngustă tăind brazda ogoarelor înțelenite, nu ne-am prea depărtat. Noții civilizației am rămas, ca popor agricultor cum a zis marele nostru istoric A. D. Xenopol și vom mai rămâne încă. Se vede că așa ne place, așa vrem să trăim. Ce e drept, dorim noi să batem și alte căi, voim croirea unui viitor mai bun prin înjghebarea și consolidarea clasei noastre de mijloc, care prin industrie și comerț să țasă itele viitorului dorit. Și pare că în timpul din urmă această dorință s'a apropiat tot mai mult spre faptă.

În jurul serbărilor dela Blaj se arată semnele unui interes mai viu pentru înfrumșarea adevărată, mai bine zis, pentru arătarea uneia dintre căile, pe cari voim să mergem spre limanul mântuirii. Comerciantul român Aurel Popescu din Sibiu convoacă pe comercianții români la o consfătuire. Congresul acesta al comercianților noștri ia hotăriri îmbucurătoare și încă înainte de întrunirea lui în primul nostru ziar se scrie un articol de fond.

Curentul e dela Sibiu. Acolo Reuniunea școlară dalilor ca comitet central executiv pentru toate reuniunile de meseriași își dă toată silința să scrie teze prin o statistică datele referitoare la munca ce o desfășoară Reuniunile clasei noastre de mijloc. Spre scopul acesta în 1902, apoi în 1905 și 1909 și în anul acesta la 13 Maiu a lansat un apel cu nădejdea, că încă în cursul anului acestuia le va da publicității într'un raport general.

Așteptăm cu nerăbdare raportul promis, pentru că el va fi oglinda aproape adevărată a stării năturei noastre de mijloc.

Să fie destul că am arătat aceste câteva năzuințe, cari au de scop îmbunătățirea traiului nostru. Admitem și știm cu toții că și în alte părți (la Blaj etc.) se lucrează cu statornicie într'un firiparea clasei de mijloc și ne atinge îmbucurător faptul că „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” a publicat nu demult concurs pentru trei burse pe seama tinerilor cari se aplică la meserii, etc., etc.

Totuș suntem departe de înfrumșarea idealurilor noastre. Voim idealuri vii, dar mergem încet, pentru că nu prea sprijinim strădaniile celor dornici de muncă și a celor cari s'au ocupat și se ocupă de o înaintare a noastră pe calca comerțului și a industriei.

Aceasta nu e o afirmație nedovedită, deoarece realitatea ne spune adevărul crud. Cunosc și cunoaștem cu toții sate peste sate, curat românești în cari nu aflăm meseriași români. Să nu ne mirăm apoi că străinul se încarcă din belșugul hol-

Funii și articole de funărie se pot cumpăra dela firma

Molnár és Mátrai, mare industrie de articole de funărie în Timișoara-Fabric.

Magazinul și biroul: Séna-tér. 1. Domiciliu și fabrica: Klapka-sor 2

Are în depozit și vinde cu prețuri extraordinare de ieftine: saci de in, cânepă, urzică. Scoarțe din țesătură de in, impenetrabile, saltele și sfoară de legat altoii, precum și alte sfiori la diferite mașini. — Trimitem cu plăcere mostre și lămuriri. Cumpărătorilor vechi le dăm rabat. Comandele se execută prompt.

lelor noastre cu spicul de aur. Durere, așa stăm și cu comerțul. Și astăzi încă, după atâta amar de vreme, când vedem că Evreul, care a venit pe ea napul în cutare sat și a dus apoi pe mulți la sașă de lemn, rămânem nepăsători. Străinul se furizează între noi pe nesimțite și numai la urmă vedem că am avut lipitori în mijlocul nostru. Știe bunul Dumnezeu, ce va rezulta de aici. Fapt este că în migrațiile etnice ce le-am hărăzit din moși-strămoși bunul Dumnezeu ni-le susține. Căci se aduc de pildă în ținuturile Murășului, în jurul Reghinului, deși acum drumul de fer strătaie țărâmurii fabricului râu, obiceiurile și datinele noastre au rămas neatinsse. Ne doare însă inima că trebuie să aducem și o altă pildă între cele multe aduse de alții, care pildă ori cum, dar multă mângâiere nu ne cauzează. Făgărășul! Acest oraș e împrejmuit numai și numai de sate românești. Ișini comercianți români întâlnești acolo. Cele câteva însoțiri de consum din jur nu pot reține venitele străinului, iar intelectualul nostru este cu nepăsare pe lângă prăvăliile noastre. Și tot știm că și pe alocurea tot așa stăm.

Cauzele nu le mai însir. E destul să constatăm multatul, ca să vedem, că nu suntem preocupați în mod serios de soarta clasei de mijloc.

Adevărat e, că cetim în foi și în diferite publicații, multe cuvinte de însufletire, că ar trebui să atragem atenția societății noastre asupra clasei de mijloc mai cu temei. Opinia noastră publică ar trebui să fie mai conștientă în fața acestei neputeri.

Toate sunt bune, dar pentru aceasta ne trebuie mai multă statornicie în preocupări și mai multă dragoste față de interesele vitale ale neamului. Avem la îndemână presa, care ar putea în mod mai intens să servească acestui interes general, căci prin aceasta ne ajută să scoatem la iveală un factor, care ajungând la conștiința deplină a chemării sale, ar sprijini apoi și pe cum se cuvine. S'ar putea astfel mai des și mai amănunțit arăta din partea celor competenți, lucrurile de cari avem lipsă. Rămânând astfel lucrurile acestea mai multă vreme în lumea actualității, ar avea de sigur și eforturile noastre un mult rezultat.

Conferențele preoțești și învățătorești ar putea avea ca obiect de competență între altele și preocuparea față de clasa noastră de mijloc și ne bucurăm că Consistorul din Sibiu a dat o circulară în care pune la inimă preoților și învățătorilor să dăruie părinții a-și da copiii la meserii.

Întem fi încredințați că în felul acesta vom avea succes și trebuie să avem, căci interesul vine din efectul așteptat.

Multe căi avem de călcat în viitor, dar aceasta ne înseamnă că n'am putea purta mai mult la inimă interesele păturei de mijloc. Aici nu stăm în fața cu atâtea și atâtea lucruri, cari având caracterul noutății ni-se impun numai pe câțiva vreme și apoi le dăm uitării. Nu! Aici e vorba de aceea clasă a societății românești, care va fi chemată să facă nu peste mult aceleași servicii neamului ca și preoții și învățătorii și alții intelectuali. În acest scop viitoare noastre clase de mijloc îi trebuie școală. Și în direcția aceasta ar trebui deci să se centralizeze preocupările celor competenți. Spre înființarea acestor fel de vetre să se ajute prin privilegii, de unde viitorul industriaș și comerciant român să ducă cu sine vâpaia iubirii de neam în țărâtimea noastră obidită, căci cu

aceasta stă în raport mai apropiat, dat fiind, că viitorii membri ai clasei noastre de mijloc se vor recruta mai mult din popor. Să nu lăsăm răsleții pe învățăceii noștri printre străini, să-i adunăm la căminul învățaturii românești, încredințând îngrijirea lor catihetilor noștri.

Așa apoi vom descoperi fundul adâncului și vom face să încete cu vremea suspinurile adânci pe cari țărâmul nostru le scoate din piept. Va ofta apoi tot mai puțin bietul român dacă ne interesăm de clasa de mijloc, care va avea să devină sufletul neamului.

Gh. C.

Triumful Italianilor.

Minciuni grosolane: adevărul este denaturat de o parte a presei din Europa. — Situația actuală în Tripolitania.

Roma, 5 Noembrie 1911.

(Dela corespondentul nostru special). Când iai în mână un ziar străin, aici în Italia, și se pare că visezi citind știrile extraordinare de fantastice ce o parte a presei din Europa publică asupra luptelor din Tripolitania: se vorbește în acele știri de victoriile Turcilor; de mii de morți Italiani; de reluarea pozițiilor pierdute de Turci; ba ziarele cari au sosit ieri, purtau cu caractere mari, știrea că Tripolis-ul a fost reluat de Turci după o luptă de 3 ore, în care 5000 de Italiani au rămas morți.

Cum or fi având curajul, unele agenții telegrafice, nu zic să falsifice adevărul, ci să mințită în mod atât de sfruntat?

Tot, dar absolut tot ce se publică în defavorul Italianilor este fals. Nu au suferit Italianii nici o înfrângere de când s'a declarat războiul, și noi, ca eroniciari absolut imparțiali, am comunicat cetitorilor noștri toate știrile venite de pe câmpul de război, când aceste știri au avut confirmarea oficială a faptelor împlinite.

Și astfel, am comunicat cetitorilor noștri luptele pentru ocuparea portului Homs, patria împăratului Septimiu Sever; am comunicat crâncena luptă pentru ocuparea portului Bengasi, în care s'a ajuns la baionetă și multe vieți s'au stins de ambele părți, dar care luptă, după ce a servit de botez de sânge ostirei italiene, s'a sfârșit cu triumful complet al acestora; am comunicat teribila încercare la care a fost pusă bunătatea și încrederea Italianilor, cari bizuindu-se pe jurămintele făcute de Arabi i-au lăsat în posesia armelor, iar aceștia (Arabii) în ziua de 23 Oct. st. n., pe când infanteria turcă ataca frontul italian, s'au răsculat și luând armata pe la spate a produs pierderi mari în șirurile italienești (lupta dela Siar-el-Şat), dar care s'a terminat cu o superbă manevră de sânge rece și de eroism din partea infanteriei și bersalierilor italieni și cu înfrângerea și punerea pe fugă a trupelor turcești ce atacau; am povestit cetitorilor noștri atacul turcesc din ziua de 26 Oct. st. n. care s'a sfârșit cu triumful tricolorului italian (Sidi Misri) și cu pierderi din partea Turcilor cari se ridică la peste o mie de morți.

De atunci (26 st. n.) nici o luptă nu s'a mai dat; au fost și sunt încă mici atacuri și mici bătăi între grupuri de 10—15 oameni de ambele părți, dar luptă ca cea dela Sidi Misri, n'a mai fost. De unde o fi scos-o că Tripolis-ul a căzut iar în mâna Turcilor? De ce nu o fi spunând agențiile acelea cum în mâinile Italianilor, în afară de porturile Tobruk, Derna, Homs, Bengasi, Tripolis, sunt toate forturile din oazele din jurul acestor localități, și în ultimele bătălii, Italianii pe lângă 20 de tunuri turcești au mai eucerit și un steag verde al Profetului, pe care Turcii îl scosese și l'arătaser armatei lor, când au văzut că oastea înfruntă începuse să fugă speriată și învinsă de Italiani.

Aceasta este situația adevărată, și acele agenții fabricante de știri mincinoase, peste câteva zile

vor fi complet demascate, căci vor fi nevoite să comunice adevărul: înfrângerea Turcilor în toate luptele, triumful Italianilor peste tot.

Vreți un exemplu de neadevărul comunicat de agenții?

Pe când acestea vorbeau de căderea orașului Tripolis iar în mâinile Turcilor, în ziua de 3 Nov. st. n., din Tripolis, însoțiți de ofițeri italieni și cu voia generalului italian Caneva (pe care ziarele turcești îl fac prizonierul lor), atașajii militari ai Austro-Ungariei, colonelul de stat major Miertz, căpitanul de corvetă von Remy, și locot. colonelul de stat major Vidale; atașajii militari ai Germaniei, maiorii von Kleist și Wiecekens și căp. de corabie Fuchs; atașajii militari ai Franței, ai Angliei, ai Rusiei, ai Japoniei, ai Statelor Unite și ai Spaniei, au făcut o plimbare prin avant-posturile italiene din jurul orașului Tripolis, ajungând până la cele mai depărtate, la Bu-Meliana, unde s'a dat prima bătălie din jurul orașului Tripolis.

V'am dat data precisă și numele precise ale ofițerilor Austro-Ungariei și Germaniei, ca să se poată face controlul spuselor noastre și ca să se poată da o probă palpabilă a minciunilor ce se publică contra Italianilor.

Presa și opinia publică italiană este iritată de această campanie defaimatorie ce presa străină și agențiile duc contra Italiei.

Este drept că o parte din cauzele cari au înlesnit această campanie se datorează censurei celei stricte la care guvernul italian a supus orice comunicare telegrafică de pe câmpul de război; — dar acum când corespondenții de ziare cari stau fără teamă în Tripolis pot trimite știri prin scrisori, acum când serviciul postal se execută regulat între provincia Tripolis și restul lumii, ziarele streine și corespondenții lor, ar putea să înceteze cu fantasiile lor exagerate și ar putea să opue adevărul astfel cum este, astfel cum vi'l comunie eu.

În rezumat, iată cum stau lucrurile: 1. Pierderi au fost mari din amândouă părțile; natural că pierderile turcești și arabe nu se pot controla, dar pierderile italiene nu ajung la 1000 de morți în tot timpul campaniei și cu toate că luptele au fost sângeroase.

2. Armata italiană a ocupat provincia Tripolitania, cu orașele Tripolis, Homs și Derna.

3. Armata italiană a ocupat porturile Bengasi și Tobruk.

4. În jurul orașului Tripolis, avant-posturile italiene sunt pe o întindere de o rază de 4 kilometri în toate direcțiile, iar armata turcă, în număr destul de mic, este departe de Tripolis, peste această zonă.

5. Nu se știe nimic despre flota italiană, dar multe din chiurasatele sale sunt în apropierea porturilor ocupate și tirul artileriei lor, condus cu o exactitate demnă de laudă, a sprijinit mult acțiunea trupelor și a produs mari daune în rândurile inamice.

6. Starca morală a oamenilor cari se luptă în Africa se menține perfect de bună.

7. Entuziasmul populației din Italia este mare.

I. T. Afian.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universal. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburii interne, de femei, de copii și de urechi.

— A R A D —

Și-a transpus locuința în strada Deák Ferenc nr. 35. (Librăria diecezană).

Consultanți: 8—10 ore a. m. și 2—4 ore p. m.

Dr. Balázs Emil
Institut pentru consultațiuni medicale,
TIMIȘOARA, Városház-utca 14.

Operează și vindecă boli de piele și sexuale cu razele Röntgen. Operarea polipilor și a altor formațiuni cu aceleași raze. Electroliză. Metode electrice de vindecare. Massage electrice. Vindecarea bolilor de beșică prin electricitate.

Consultațiuni pentru operare și boli de piele dela 8—9 ore a. m. și dela 2—5 p. m. Celor din provincie, cărora se recere îngrijire mai îndelungată, le stă la dispoziție camere confortate anume

Războiul italo-turc.

Anexarea și puterile.

În cercurile oficiale din Paris precum și în cele diplomatice din Londra, notificarea Italiei că a proclamat anexarea Tripolitaniei și Ceraneiceii a fost primită cu liniște. Guvernele francez, german și englez n'au făcut până acum nici o declarație, dacă aprobă sau desaproabă anexarea.

În cercurile politice germane se crede că Turcia nu va primi cu nici un preț anexarea. Ziarul „Berliner Tageblatt” critică aspru procederea Italiei care s'a grăbit cu anexarea Tripolitaniei. Se obișnuiește ca o putere să anexeze un teritoriu asupra căruia este pe deplin stăpână. Italia însă este departe de a fi cucerit Tripolitania. D'abia este stăpână pe o mică porțiune de teritoriu, cât ajunge bătaia tunurilor, și trupele nu numai că nu progresează în spre interiorul țării, ci bat în retragere.

În cercurile diplomatice din Viena decretul de anexare al regelui Victor Emanuel II a produs o impresie penibilă. Acest act politic este socotit ca protivnic tuturor regulilor de drept internațional. Marile puteri se găsesc într-o situație delicată față de Italia, cu atât mai mult cu cât Turcia a protestat contra anexării.

Ziaristii englezi și cruzimile Italianilor.

Londra. — Corespondenții englezi s'au perindat la consulatul englez din Tripolis, unde au declarat prin jurământ că au fost martori oculari la mai multe cruzimi săvârșite de Italiani.

Ziaristii au declarat consulului că toți corespondenții ziarelor engleze vor părăsi în curând Tripolis ca să nu mai asiste la atâtea orori.

Corespondenții ziarelor engleze mai comunică că ororile continuă și că toate știrile răspândite până acum despre victoria Italianilor sunt false. Din contră, totdeauna când s'a făcut cunoscut că Italianii au învins ei au fost bătuți. Puterile europene ar trebui să intervină ca să se pună capăt cruzimilor din Tripolis. Spitalele sunt pline de cei schingiuiți de soldați italieni.

Transport turc inecat.

Paris. — Agenția Havas află din Constantinopol că un crucișător italian a bombardat un transport turcesc, scufundându-l lângă Acab. Majoritatea echipajului a fost salvată.

Deputatul Rahmi a telegrafiat din Tripolis către Cameră că Turcii au atacat Tripolisul la 23 Octombrie și au luat pozițiile situate în afară de incinta fortificată.

Noui lupte între Turci și Italiani.

Roma. — Agenția Stefani află din Tripolis cu data de 5 Noembrie că artileria inamică situată la Sidimesri a deschis focul contra liniilor italiene.

Artileria italiană a răspuns cu un foc viu împunând tăcere dușmanului.

După amiază artileria inamică a reînceput atacul din altă poziție dar fără a pricinui pagube.

Puțin în urmă a avut loc unul din atacurile obișnuite ale Turcilor în contra părții noastre stângi.

Atacul a continuat fără mare intensitate până la 9 seara.

Dușmanul a fost gonit de companiile 11 și 12 de grenadierii.

Informatorii spun că artileria noastră a pricinuit pierderi serioase artileriei și infanteriei dușmane.

Turcii au cunoștință de faptul că ne-au sosit trupe noi. Informatorii noștri zic că ofițerii turci recunosc că pozițiile noastre sunt actualmente inatacabile.

Turcii sunt siliți să hrănească pe Arabi ca să-i poată ține uniți dar merindele se capătă cu foarte mare greutate căci nu sosește mai nimic dinspre granița tunisliană.

Flota italiană în apele Arhipelagului.

Ziarul „Sabat” din Constantinopol spune că flota italiană a sosit în fața insulei Chios. O altă parte a flotei a fost zărită noaptea trecută în largul mării în fața localităților Beirut și Yunustalik.

Flota italiană în Turcia europeană.

Salonic. — Vapoarele turcești anunță că mai multe vapoare de război italiene s'au ivit în apele Salonicului și luminează noaptea marea cu reflectoarele. Guvernul turcesc a luat măsuri pentru apărarea Salonicului.

Constantinopol. — Consiliul de miniștri a decis să expulzeze pe toți italienii din Turcia în cazul când flota italiană ar ataca porturile din Turcia europeană.

Salonic. — Astănoapte 4 vapoare de război italiene au fost văzute în dreptul Valonei (Albania).

Portul Cili din Tripolitania a fost bombardat.

O altă divizie a flotei s'a ivit în dreptul orașului Alba, în bazinul de Est al Mediteranei. O canonică turcească a fost surprinsă de această divizie și scufundată. Echipajul ei s'a înecat în mare.

Situația la Tripolis.

Corespondentul ziarului „Lokalanzeiger”, Otto Gottberg telegrafiază din Malta:

De Joi generalul Caneva dispune la 9 regimente. Aceste forțe sunt suficiente spre a apăra Tripolisul de atacurile Turcilor, dar nu sunt destule spre a putea întreprinde o expediție de cercire în interiorul Tripolitaniei.

În jurul Tripolisului se află 2000 călăreți Arabi.

Derna n'a fost ocupată de Turci.

Constantinopol. — Ministrul de război desminte știrea, despre cucerirea orașului Derna, de către Turci. Adevărat, că au fost unele ciocniri, în care Turcii au reputat unele învingeri, dar ocuparea nu s'a făcut.

Italianii în marea aegeică?

Berlin. — Din Constantinopol se anunță că în oraș circulă știrea că Italianii au ocupat orașele turcești europene, Chios și Mitilene.

Berlin. — Față de știrea despre acțiunea marinei italiene în apele europene, cercurile diplomatice de aici cred, că știrea nu poate fi adevărată, deoarece este imposibil de închipuit, că Italianii ar trece războiul în Turcia europeană, dând promisiune în această privință. Totuși, în caz că știrea s'ar adevăra, puterile vor trebui să între în joc pentru menținerea păcii europene.

INFORMAȚII.

ARAD, 9 Noembrie n. 1911.

Un detractor.

Primum serisoarea de mai jos:

București, 25 Octombrie

...Și eu susțin, domnule Redactor, că d. Alexandru Macedonsky împărtășește și astăzi din tot în tot părerile pe care le exprima, cu privire la Eminescu, în serisoarea d-sale din 1 Decembrie 1891. Înțelegeți, desigur, că fac aluzie la articolul cu cursivă din Nr. 227 al prețutului d-voastră ziar. Contrariul m'ar fi mințit; cine nu cunoaște patima cu care a urmărit d. Macedonsky distrugerea unui poet, imposibil de clătinat de pe mormantul său pedestal? În viața ca și după moartea lui Eminescu, fostul redactor al „Literaturii” l-a coplesit cu o ură pe cât de înverșunată pe atât de neputincioasă. Am încă în urechi răsunetul glasului d-lui Macedonsky, pe vremuri, în amfiteatrul Ateneului de aici. Era ca mult după moartea marelui nostru rapsod, și ranchiuna „maestrului” nu dezarmase. Ce l-a îndreptățit pe autorul articolului din „Tribuna” să-și închipuiască cumcă dl Macedonsky și-ar fi schimbat acum părerea? Voi contribui cu un fapt, la risipirea acestei iluzii.

D. Alex Macedonsky se afla astă vară la Paris. L-am văzut prin luna lui Iulie în berăria „A la Choje latine”, nu departe de grădina Luxembourg. „Maestrul” ședea la o masă, în societatea mai multor tineri români. Nu-i cunoșteam și nu-l recunoșeam. Eu, stam la o masă alăturată, de unde mă zeam tot ce se vorbea în vecinătatea mea. Și cum memoria lui Eminescu îl obsedează pe d. Macedonsky în felul care știți, nu se putea, firește, ca să nu vorbească și de el.

L-am auzit dar repetând într'un cerc intim, ceea ce exprimase alte ori prin vin grai sau prin scris asupra aceluia pe care d. Macedonsky credea că-l poate considera ca pe rivalul său de glorie. Aceleași fraze, ca: „Mă rog, ce găsiți d-voastră în Eminescu? Formă literară n'are, fondul a furat dela nemți, etc. etc.” — fraze din cărțile vechea și exasperata ură a tenacului detractor.

Cerectam cu neliniște chipurile tinere care îl înconjurau pe d. Macedonsky, așteptam să se vadă părerea. Am respirat, văzând expresia jenată a feței lor. Mi-am dat seama că acești tineri în creștere auzeau cu tulburare criticele amare și nedrepte pe care d. Macedonsky le aducea popului lor venerat. Dar cum interlocutorul lor era un om în vârstă, ei erau desigur opriti să-i răspundă după cum gândeau, de un sentiment de delicatetea lesne de închipuit. Și m'am bucurat când, demonstrația „maestrului” devenind mai mișcătoare, ei au luat apărarea nobilului Eminescu, cu o ardoare juvenilă. Vă asigur că în acele clipe mulțămirea mea n'avea margini.

...Ba m'am înșelat scriind că toți acei tineri și-au afirmat admirația lor pentru Eminescu. Unul singur dintre ei, și pe care d. Macedonsky îl interpela, dacă nu mă înșel, cu numele de Dan, aproba toate cuvintele „maestrului” și pînunța și el din când în când împotriva ilustrului mort, fraze de o platitudine grotescă.

Aceasta e tot ce aveam de spus, domnule Redactor. Chiar dacă n'ați insera serisoarea mea, îmi ajunge conștiința de a vă fi făcut cunoscută o întâmplare ca cea de mai sus. Este în ea un ziar ca „Tribuna” care s'a caracterizat totdeauna prin pietatea cu care a tipărit în gloalele ei numele glorioase ale neamului nostru, și cunoaște și numele acelor care caută să mișcoreze aceste glorii. D. Alexandru Macedonsky și-a curiat în această privință o tristă specialitate. I

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

plâng. Ura d-sale e sinceră, el trebuie să sufere serios din pricina ei. Personal nu am onoarea să'l cunosc pe dl Macedonsky — dar antipatia pe care mi-o inspiră purtarea d-sale, nu mă orbește până într'atât, încât să nu-i recunosc și unele merite. D. Macedonsky e autorul câtorva poezii cu adevărat frumoase. De ce în loc să'și fi cultivat talentul, d-sa l-a stricat din pricina unei himere? Căci dorința de a distruge pe un poet de talia lui Eminescu și pe care îl venerază mai bine de zece milioane de suflete, nu e altceva decât o tristă himeră. D. Macedonsky a făcut rău. Acum e prea târziu să se coregeze. Anii s'au curg nemilos...

Primiți etc.

I. Stoian.

— **O ȘTIRE PERSONALĂ.** Aflăm că d. Vasile Goldiș s'a mutat deja cu locuința în palatul stierului „Românul.” — Ooare pentru aceasta a renunțat d. Goldiș acum e anul conclava dela „Vas”? — și oare acesta să fi fost scopul pentru ce comitetul nostru național s'a pretat la campania de distrugere și a hotărât la Budapesta peina „Tribunei”?

Chestia fiind importantă, se impun dela sine și noi așteptăm lămuririle cuvenite.

— **„Spre Prăpastie.”** Senzaționala serie de articole a dlui R. Clorogariu, a apărut în broșură și vestim tuturor doritorilor de a avea aceste pagini de lăria unor documente istorice, că pot comanda broșura la librăria „Tribunei”, în preț de 50 bani.

— **Pentru școlile noastre.** D. Coman Șogan, mare proprietar în Grebenișul de Câmpie se hotărâse să cinstească pe seama școlii confesionale în satul său 40.000 cărămizi. Acea școală nu s'a putut însă face, și d. Șogan a cinstit cărămizile destinate pentru școală, poporului credincios din sat învecinat. Șeulia-de-câmpie, care fără acest ajutor, poate încă multă vreme nu și-ar fi avut șansa sa corespunzătoare legilor țării. Așa însă și-a avea în curînd. În numele poporului, mulțumim și pe această cale pentru jertfa frumoasă, că d. Șogan a ținut să aducă comunei noastre binele.

Șeulia-de-câmpie, la 30 Octomvrie 1911. Vasile Bocu, paroh gr.-cat. Ioan Maer, curator primar.

— **Un nou aeroplan românesc.** Din București se anunță că: d. Corneliu Marinescu, funcționar al regiei monopolurilor statului, a inventat și a construit pe cheltuiala sa un nou aeroplan.

Forma generală a acestui aparat este un aeroplan cu un tren de aterisaj solid și simplu; învelișul învelit în pânză se termină într'o formă prielnică unei stabilități mari.

Manevrele sunt cele obișnuite; profunzime, viraj și „gauchissement d'ailes” ca Bleriot.

Aparatul așteaptă motorul spre a-și lua zborul.

Construcțiunea solidă, și eleganța aparatului care măsoară 9 metri în aripi și 7.50 în lungime, ne dă siguranța, că aparatul se va clasa printre cele mai bune.

— **Logodnă.** Salomia Radu și Nicolae Giorgea, comerciant în T. Murani, își anunță logodna. Felicitările noastre.

— **Cununii.** Elena Șuta din Rudăria și Aurel Bărcan, comerciant în Bozoviciu, își anunță cununia ce va avea loc la 12 Noemvrie n. în biserica română din Rudăria.

Petronela G. Murgu din Orșova și Petru Bărcan din Bozoviciu își anunță cununia ce va avea loc la 19 Noemvrie n. în biserica gr.-or. din Orșova.

Mărioara Forsea din Paloș și Ioan Iosif din Cobalin își anunță cununia ce a avut loc la 5

Noemvrie n. în biserica gr. or. română din Paloș. Felicitările noastre.

— **Bustul lui Laurian.** Din București ni-se scrie: În ziua de 26 Octomvrie (8 Noemvrie) la orele 10 dimineața, a avut loc în curtea liceului Sf. Sava, desvelirea bustului mult regretatului profesor D. Aug. Laurian.

A luat cuvântul d. C. C. Arion, ministrul cultelor și instrucțiunii, din partea comitetului de inițiativă și câțiva dintre foștii săi elevi.

— **Medic nou în Sibiu.** D. Dr. Alexandru Dobrescu medic universal și specialist în dentistică, după o praxă îndelungată la clinicile din străinătate s'a stabilit în Sibiu, Piața mare Nr. 11, etajul I. (lângă Muzeul Bruckenthal).

În laboratorul său de dentistică îndeplinește tot felul de operații dentistice după metodele cele mai nouă (anesteză locală, etc.)

— **O revistă franceză despre România.** La „Revue Moderne” care apare în Paris vorbește în numărul său din 10 Octomvrie, în termeni elogiși despre România și pozițiile sale pitorești.

Revista franceză dă indicații prețioase turiștilor cari ar veni în țara românească, arătându-le pozițiunile și localitățile cele mai frumoase și cele mai ușor de vizitat.

— **Necrolog.** Juliu Maxim, preot gr.-cat. în Bucium, a repauzat la 6 Noemvrie n. în vîrstă de 36 ani.

— **Basiliiu Bașiota,** fiul dlui Dr. Basiliiu Bașiota din Cluj, a repauzat la 6 Noemvrie n. în vîrstă fragedă de 1 an.

Odihnească în pace!

— **Cunună eternă.** Mai jos semnații învățători, cu ocaziunea conferinței învățătorești din 6 și 7 I. e. în loc de cunună pentru fericita în Domnul Maria Lazar, soția învățătorului Pavel Lazar, au contribuit pentru „masa studenților dele gimnaziul român din Brad” următoarele sume: George Jula, Ioan Faur și Al. Draia 2 cor., Petru Mateeg, Ioan Tisu, Petru Răsu, Ioan Micu, Mihail Stoia, Toader Lungu, Ioan Fodor, dsoara Ivan, paroh, Vasile Boneu câte 1 cor. și Lazar Irina Cosciuc, Al. Florea, Silviu Glava, N. Lazar 60 fil. George Jula, inv.

— **Moară pustiită de foc.** Din Eszék (Croatia) se telegrafiază că azi dimineață, pe la orele 9, a izbucnit un incendiu violent în moara de vapori „Unio”. Incendiu în scurtă vreme a cuprins toate clădirile. Pompierii și miliția au muncit ceasuri întregi până au reușit să localizeze focul.

Un muncitor a pierit în flăcări.

Cauza incendiului nu s'a putut încă constata. Pagubele se urcă la mai multe sute de mii de coroane. Moara era proprietatea unei societăți pe acții.

— **Castro asasinat.** Din Paris se telegrafiază că niște călători de pe un vapor francezesc, cari au ajuns în Bordeaux, povestesc că fostul dictator al Portugaliei, Castro, ar fi fost asasinat de un membru tânăr al partidului lui. Se zice că fostul ministru nu ar fi voit să mai dea bani pentru propaganda partidului, din pricina aceasta un om tânăr l'a străpuns cu un pumnal.

— **Șapte milioane pentru Kecskemét.** Consiliul comunal al orașului Kecskemét a primit din partea ministrului de finanțe Lukács încunoștințarea că va propune Camerei deputaților votarea unui împrumut de stat de 7 milioane pe seama celor cari au suferit pe urma cutremurului de pământ din vara trecută.

Împrumuturile până la 2000 cor. vor fi libere de ori ce interese. După sumele mai mari se vor plăti 2 procente. Împrumutul este a se replăti în curs de mai mulți ani.

— **Maurice Maeterlink,** vestitul dramaturg belgian va compare zilele acestea înaintea justiției, ca reclamant, într'un proces menit să facă senzație. E vorba despre piesa lui „Sora Beatrix” care, cu prilejul expoziției din Bruxelles, a fost jucată pe scena unui teatru improvizat. Maeterlink susține că jucarea acestei piese, care nu e decât un libret pentru o operă, e de natură să-i scadă prestigiul. Adversarii lui împotrivesc că „Sora Beatrix” s'a mai jucat sub aceeaș formă, și anume la Berlin. Desigur, însă, că aceasta nu-i un cuvânt, pentru că se poate întâmpla ca tocmai când s'a jucat la Berlin, Maeterlink să se fi convins că lucrarea sa nu face decât ca libret de operă și nu ca piesă vorbită. Și apoi, înainte de a fi jucată la Bruxelles, i-s'a cerut autorizarea, și el a refuzat-o.

— **Conferență episcopescă.** La conferința episcopilor bisericii catolice, ținută azi Joi în Budapesta, au luat parte și următorii dignitari ai bisericii noastre gr.-cat.: I. P. S. Sa mitropolitul Victor Mihali de Apșa, P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, episcopul Lugojului și Dr. Demetriu Radu episcopul Oradei-mare.

— **Fuzionare de bănci.** Dela Beclean primim comunicarea, că la institutul de credit „Minerva” de acolo s'a ținut, după reorganizarea institutului intrat în legături cu banca „Economul” din Cluj, prima ședință plenară a direcțiunii sub prezidenția dlui protopop Gregoriu Pușcariu, asistând și delegații „Economului”. Cu această ocaziune constatându-se bunul mers al afacerilor, s'au luat în deplină armonie toate dispozițiile pentru consolidarea acestei bănci atât de importante pentru un întreg mare ținut românesc. Intre altele s'a aprobat activitatea noului director executiv d. Pompeiu Făgărășianu, preot, s'a ales vice-președinte d. Valeriu Vertic, s'a constatat stabilitatea depunerilor și creditelor și s'a pertractat chestiunea fuziunii cu institutul „Scănteia” din Tău-veni, pentru a concentra toate forțele economice din ținut. Având institutul „Minerva” concurența celor trei institute străine din loc merită tot sprijinul publicului românesc și mai ales pentru că oferă pentru depuneri un etalon excepțional de 6 — șase — procente.

— **Valoarea Tripolitaniei.** „Le Temps” în revista sa dela 29 Octomvrie vorbește despre această chestie. Ziarul nu e de părerea profesorilor dela Universitatea din Glasgow cari au cercetat Tripolitania în 1908, după cererea soe. „Jewish territorial Organisation” și a rostit că țara e prea lipsită de umezeală și deci nu are viitor pentru agricultură și colonizare. Două sunt lucrurile de cari profesorii n'au ținut socoteală. Întâi că Americanii au dovedit că prin metoda zisă dry farming (culturi uscate), în pământurile ușoare înmagazinând în pământ ploile dintr'un an să facă în al doilea recolte bogate de cereale în ținuturi secetoase ce păreau menite a rămânea pustii. Unde cad pe an 250 de mm. de apă, drifarmingul izbuștește. Până acuma se credea că fără 500 de mm. pe an, cultura de cereale nu se poate. Două cincimi din fața Pământului primesc pe an între 250 și 500 de mm.: Canada, Mexicul, Argentina, Ungaria, Rusia, India, Australia Africa de Miază-zii, au asemenea ținuturi și pretutindeni se face încercări cu dryfarming. Pământurile ușoare sunt mult mai întinse în ținuturile secetoase, tot așa e și în Tripolitania. Prin urmare și aci s'ar putea cultiva cereale pe întinderi foarte mari. Al doilea fapt este că și unde cătimea de ploaie este sub 250 de mm. pe an, tot se pot face culturi bănoase. Tunisia e cea mai bună dovadă. La Sfax și în împrejurimi, grădinile de măslini merg foarte bine unde cade ploaie peste 150 de mm.: nu sunt nicăiri mai frumoase din jurul Mediteranei.

Îată dar că s'ar putea cultiva măslini în ținuturile Tripolitaniei, unde cade între 150 și 250 de mm. de apă pe an. Mai este un fapt: dacă Tri-

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de baine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

politania ar fi menită să rămâie pustie sau așa de puțin cultivată ca azi, cum se face că nu era tot așa pe vremea Romanilor? De-alungul țărmului erau mulțime de orașe. Cirenaica era o grădina. Și clima nu s'a schimbat de atunci până acuma. De altfel Cirenaica și Tripolitania erau înfloritoare până la năvălirea Arabilor în veacul al VII-lea după Hr. Aceștia au stârpit sau au lăsat să piară pomii roditori, căutând să câștige cât mai mult loc pentru pășunat turmele de oi. Ne fiind apă din belșug, nu e cu putință să se cultive și pomi și iarbă. Ibn Caldun, istoric arab, spune chiar că Arabii au nimicuit pometele. Din alte izvoare știm că acestea erau foarte numeroase din Persia până în Maroco.

Din țări bogate și locuitori numeroși cari trăiau din cultura fructelor, le-au prefăcut în pustietăți de astăzi. Se pare că și Romanii cunoșteau un fel de dryfarming, de vreme ce Pliniu spune că în unele țări ară ogoarele de câte opt ori pe an. Tocmai așa fac Americanii ca să împiedece creșterea buruienilor cari sug apa și o evaporază. Va trebui să se facă în Tripolitania ceea ce fac Francezii în Tunisia, adică să se întoarcă la cultura de pomi roditori: măslini etc., pe lângă cultura cerealelor acolo unde apa cade în câțime coprinșă între 250 și 500 de mm.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

12 Noembrie.

Ședință literară în Budapesta. Societatea acad. „Petru Maior” invită On. public român și membrii societății la ședința literară, ce o aranjază Duminecă în 12 Nov. în restaurantul „Katona” (Văczi u. și Duna u.)

Program: 1. Verificarea procesului verbal.
2. Schițe din pictura românească de d. Gh. Cozma stud. în litere și arte.
3. a) Porumbescu: Ballade; b) Romante rom. violon solo de d. S. Păscău, stud. med. accomp. de piano.
4. Avantagiile culturii franceze discurs de d. P. Bucșan, med.
5. Răspuns de ***
6. Cântece populare executate de corul universitarilor.
7. Eventuale.
Ședința se începe la orele 7 seara.

26 Noembrie.

Serată literară în Caransebeș. Societatea de lectură a elevilor dela institutul teologic-pedago-

gie din Caransebeș „Ioan Popasu” invită la serata literară-muzicală, ce o aranjază în favorul seminarului episcopesc, Duminecă în 13 (26) Nov. 1911 în sala mare a hotelului Lichtneckert. După serată — joc. Inceputul la orele 8 seara. Dama sunt rugate a se prezenta în costum național.

23 Noembrie.

Concert în Cluj: Tinerimea universitară română din Cluj invită la concertul dat cu concursul tenorului Ionel Rădulescu în sala hotelului „Central”. După concert — joc. Inceputul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

Au apărut:

„Noua Revistă Română” de sub direcțiunea dlui C. Radulescu-Motru cu următorul sumar: Noutăți: Pacea europeană și războiul italo-turc. — Legile pentru ieftinirea traiului. — O academie franco-română în București.

Chestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru. — Ce înseamnă Eminescu pentru cultura românească Emil Isaac. — Eminescu.

Chestiuni sociale: Ioan Arcan. — Un criteriu al selecțiunii valorilor naționale.

Literatură: George Duma. — Lui Eminescu. I. Chiru-Nanov. — Peste Dorna... (cu ilustr.)

Dări de seamă: N. I. Al. Gr. Soutzo: Quel-Insemnări: Discursurile dela monumentul lui Eminescu. — De vorbă cu sculptorul Storck. ques poésies de Mihail Eminescu.

— Zile de toamnă.
Revista revistelor: Viața Nouă. — Ramja. — La Voce. — Les documents du progrès. — Revue Bleue.

Memento.
Redacția și administrația: București Calea Victoriei 62. Abonamentul pe un an 10 lei.

Amintiri, schițe și nuvele de Alexandru Ciura. Primit la redacție acest prim volum din „Biblioteca scriitorilor dela noi”, care apare la Orăștie în editura „Librăriei Naționale” și sub auspiciile Asociațiunii noastre. Prețul volumului 1.60 cor. și 20 fil. porto.

La masa calicului, nuvele și schițe de Caton Teodorian. Tip. Cooperativă „Poporul” din București B-d Elisabeta, 27. Cuprinde cele din urmă scrieri ale dlui Caton Teodorian. Prețul 1 cor. 50 fileri.

Revista politică și literară a apărut cu următorul sumar: Aurel Ciato: Post festa. — Em. Grigorovitz: Elemente românești în limba Sașilor din Transilvania. — Dr. Casiu Maniu: Cum are să fie un centru cultural românesc. — Simion Gocean: Presimțirea (nuvelă). — Dr. Ștefan Pop: Din trecutul cultural-politic al Bănățului. — Henric Stahl: Călătoria în lună a unui Român (fragment). — Oct. Lupeanu: Cântarea mea (poezie). — Dr. Franz Oppenheimer: Statutul trad. de Iunior. — Gavril Todica: Arcuri. — Papazissu: Serenadă (poezie). — T.: La școală (nuvelă). — Dr. V. Hâncu: Despre aer și condițiunile igienice a unei camere de locuit. — Noi politice. — Informațiuni. — Redacțional.

La librăria „Tribunei” se află de vânzare:

Plan de învățământ și îndreptar metodic pentru școlile populare confesionale gr-or. rom. desub jurisdicțiunea bisericeii gr-or. rom. în Ungaria și Transilvania. Aprobat de d. ministru al cultelor și instr. publice, sub Nr. 73311-1911. Cor. 3, plus 30 fl. porto.

Albumul de cântece al dlui I. Scarlatescu intitulat „Poeme românești”, cu următorul sumar: 1. Hora României June. 2. Horă veche. 3. Spune-mi codrule (Z. Bărsan). 4. Glas de clopot (Z. Bărsan). 5. Mihnea și Baba (D. Bolintineanu). Caetul se vinde cu prețul redus de 5 cor. plus 10 fil. porto.

„Flacăra” revistă literară, artistică și socială. Nr. 1 à 20 fil.

Charles Lane Poor. Sistemul solului. Traducere de Victor Anestin. Vol. I. 30 fil., vol. II 30 fil. plus 5 fil. porto.

Guy de Maupassant. Inima noastră. roman. Traducere de I. C. Apostol. Prețul cor. 2.50 plus 20 fil. porto.

Cezar P. Oardă: Raze de lumină a cor. 2 plus 10 fil. porto.

POȘTA REDACȚIEI.

A. M. Lăsați-l în pace, — glasul vechiului nu străbate în sfere mai înalte.

Un privitor, Buciumi. Nu e publicabilă. Scrierile moniți rane sociale, cari în felul acesta numai adânci se pot.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu. „Tribuna” institut tipografic, Nichin și nu

Leon Tolstol.

149

RĂZBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Natașa făgăduise lui Anatol că va fi la zece seara pe peron, în fața scării de serviciu. Anatol trebuia să aștepte cu o sanie și să o ducă la șaizeci de verste de Moscova, unde un popă tuns trebuia să-i căsătorească. De acolo ar fi trecut în Varșovia și apoi în străinătate. Anatol pregătise toate hărțile necesare, împrumutase zece mii de ruble dela sora lui, și alte zece mii prin mijlocirea lui Dolohow.

În seara aceea, în cabinetul cel mare al lui Dolohow, împodobit de sus până jos cu piei de urs și cu covoare persiane, stăpânul casei ședea într'un costum de voiaj tot persan în fața biroului său, pe care erau înșirate mai multe notițe și gramezi de bani.

Anatol trecea din odaia unde ședea martorii, prin cabinetul de lucru al lui Dolohow, în camera unde feciorul său era ocupat cu pregătitul bagajului.

Dolohow închise sertarul biroului și se adresă amicului său cu un zâmbet batjocoritor:

— Ascultă-mă pe mine, renunță la această aventură cât mai e vreme.

— Imbecilule! îi răspunse Anatol. Dacă ai ști ce se petrece colea! Și Anatol puse mâna în dreptul inimii.

— Te sfătuesc să renunți. Te-ai gândit tu la ce te expui?

— Iar mă plictisești? Dute la mama dracului! Te asigur că n'am vreme să glumesc.

— Ia să vorbim serios, începu Dolohow; cine a tieluit totul dacă nu eu? Cine a găsit un popă tuns? Cine ți-a scos pașaportul? Cine a găsit banii? Eu..

— Și crezi că nuți sunt recunoscător?

Anatol oftă și îl îmbrățișă pe Dolohow.

— Te-am ajutat, reluă acesta dar trebuie săți spun adevărul: de fpat te expui la o primejdie și faci o prostie. Să zicem că o răpești... Crezi tu că lucrurile o să se petreacă fără scandal? Se va afla că ești deja însurat, ceea ce te va aduce în fața justiției.

— Ah! vorbești prostii, prostii! Ți-am explicat deja de o sută de ori...

Și cu pasiunea cu care spun oamenii mărginiți pre-textele găsite de ei, el repetă pentru a nu știu câta oară lui Dolohow:

— Ți-am spus că dacă această căsătorie e ilegală, eu nu sunt răspunzător de nimic, și dacă e legală, eu atât mai bine! În străinătate n'o să mă știe nimeni... lasă-mă în pace!

— Ascultă, renunță la nebunia asta. Ți fereci singur lanțurile.

— Dute dracului! strigă Anatol și se așeză cu picioarele încrucișate pe un fotoliu alături de Dolohow. Nu auzi tu cum îmi bate inima?

El luă mâna lui Dolohow și o apăsă pe pieptul său.

— Ce picioruș, ce ochi... o zeită!

Dolohow, cu un zâmbet rece îl privi pe Anatol cu ochii frumoși, obraznici și scânteietori și îi zise în bătae de joc:

— Și ce vei face când ți-se vor isprăvi banii?

— Ce voi face? repetă Anatol cu o uimire sinceră în fața acestui gând prevăzător. Nu știu; de ce să mă preocupe de acum acest lucru?

El își privi ceasornicul:

— E vreme...

El intră în odaie și strigă servitorilor săi:

— Ei bine, isprăvit-ați?

Dolohow deto poruncă să li-se servească o masă înainte de plecare.

— Hai, bre! îmbracă și tu ceva! strigă el lui Anatol.

— N'am poftă de nimic, răspunse Anatol urmas să zâmbească.

— Atunci vino, iată! și pe Balaga.

Balaga era un birjar vestit, care de șase ani lecoace furnisa săniile lui Anatol și Dolohow. De câte ori nu-l sustrăsese el pe Dolohow urmărilor dintr-o săi? De câte ori nu-i plimbasese el pe boeri prin orașele țigăncilor și ale femeilor frumoase?

Cu alți clienți, Balaga se tocmea, cerea douăzeci de ruble pentru o cursă și nu mâna el însuși, ci trimetea vre-un vizitiu de al său. Dar pe tinerii săi îi conducea el în persoană și nu le cerea nimic. Numai odată la trei sau patru luni, când afla că boerii aveau parale, se prezinta în fața lor și le cerea un mic ajutor; și atunci Dolohow sau Anatol îi dăruiau o mie ori două mii de ruble.

Balaga era un mojiu scund, cu nasul turtit, roșu la chip, cu ceafa lată, gâtul scurt și gros, cu părul roșcat. Ochiul lui scânteiau ca sticla, și el purta o barbă mică.

Era în vârstă ca de vre-o douăzeci și șapte de ani. El purta, deasupra un cojoc scurt, un caftan alb, foarte fin și căptușit cu mătase. El se întoarse către Dolohow, și după ce se închină, îi întinse mâna lui mică și neagră.

— Salută-mă pe Feodor Ivanovici, făcu el închinându-se.

(Va urma)

EISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

KÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Árassy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă „Apollo”)

Correspondent român-maghiar,

reprezentând perfect aceste 2 limbi, și în grai german, se caută spre imediată ocupare. Oferte cu pretențiile de salar sunt adresate la: Fr. Caspari, Medgyes.

Prima Societate de credit funciar român din București.

ANUNȚ.

Se aduce la cunoștința domnilor detentori de Scrisuri Funciare Rurale 4% și 5%, că prin cuponului de 1 Ianuarie 1912 precum și Scrisurilor eșite la sorti la tragerea din Decembrie a. e., se va face cu începere de la 1/14 Noembrie a. c., în toate zilele de luni dela orele 11—3, afară de Joia și Sâmbăta, zilele rezervate numai pentru preambarea titlurilor cărora li-s'au terminat termenii.

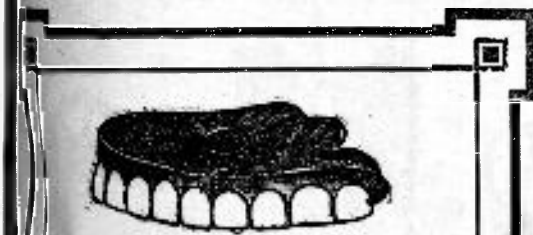
Diracțiunea.

IRÁLY LAJOS

car, dogar, șelar și lustruitor.
Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de ferărie, șelărie și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

Un candidaț de advocat cu practică.

Află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
advocat în Kőhalom.

Prima calitate. Mașini de cusut „Singer” calitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., central bobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare soi 55 fl., cu luntre scufundătoare (sülyesztő karikahajós) — central bobin fără sunet, artistic lucrate, un ad-vărat decor pentru casă cu 65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — Iferază:

KRAUSZ HENRIK,
Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.
Resinzătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

ELŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS É ALAPÍTTATOTT 1895.
FONDAT IN ANUL 1895

Pregătește: **butoaie, vane** în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!
FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE
WESZELY BÉLA
PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIIE,
→ LIPOVA. ←

Imprumut ieftin,

fără cheltuieli anticipative, cu procente de 4% și amortizație, pe pământuri, dela 10—65 ani, rămânând procentele aceleași.

Ofer diferite mașini agricole

fabricatele cele mai bune, construcția cea mai perfectă, precum: mașini de treerat, cu abur, benzin și olei, mașini de semănat și și cosit cu abur, benzin și olei pe lângă prețurile cele mai convenabile cu plătire în rate.

Cumpăr, vând și parcelez

moșii, pământuri, fabrici și case. Vând mașini, motoare calitate bună, preț ieftin. Instalez luminare cu acetelin și vând obiectele necesare.

La dorință trimit specialist.

Caut agenți la sate, pe lângă onorar.

Agentura generală comercială.

Palmer Mátyás

Timișoara, Strada Jenő-Herceg Nr. 13

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K —68 litru. Rizling —70. Roșu —94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K —70 litru. Șiller K —54. Rizling K —56. Rizling și Ruje amestecat K —52 litru.

Vin din anul 1911 K —48 litru.

Vinul să expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

ȚIMBALE!

Țimbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai dela mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurenturi, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

BRAUN ANTAL

fabricant de instrumente muzicale în

Temesvár. Centru, Strada Prinț Eugen No. 14.
(Casa proprie).

Cel mai mare și mai ieftin izvor de cumpărare în Ungaria de sud

în

instrumente: de alamă, lemn, de suflat, cu coarde și instrumente de bătut precum și părțile constitutive a acestora. — Reparările se execută artistic. Prețuri moderate.

Instrumente vechi se cumpără sau se schimbă. Export în mic și mare.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Olteciuri de struguri

expediază, garantând de soiul viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

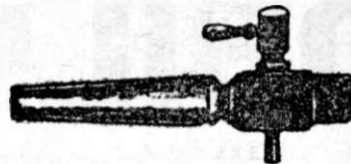
Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes,** Medgyes 16. (Nagyküküllömegye).

Poftiți și cereți prețuri curente ilustrate Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâiu informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în Brașov, Strada Lungă No 27.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicărie precum și toffelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

Traian Turturean

lăcătuș artistic și de edificii

Bistrița — Besztercze.

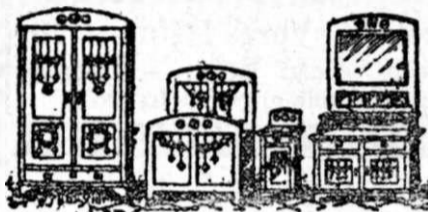
10% economie la comanda
— de lucrări artistice. —

Lucrătoare aranjată cu mașini moderne.

Atențiune la cuptoarele economice de bucătărie vestite în Transilvania. — Catalog și desemnări să trimit la cerere.

Nicolae Hencilă

măsar de zidiri și mobile
Déva, Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stăruie cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi

Primește toffelul de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pelângă serviciu prompt și conștiințios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

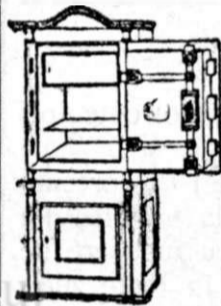
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4 Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

EDUARD LEXEN,

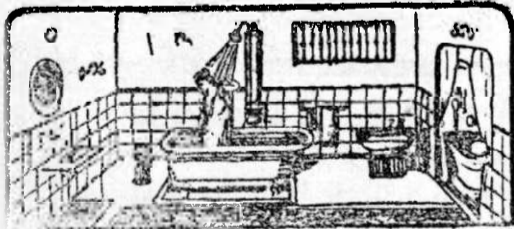
tinichigiu și anteprișă de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția universală din Paris.

Szlezák László

fabrică p. turnat clopote, accesoriile de turnuri și stativale lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lingă stațiunea tramv. electr.)

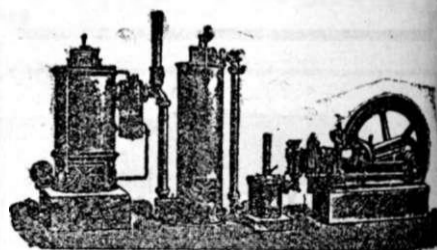
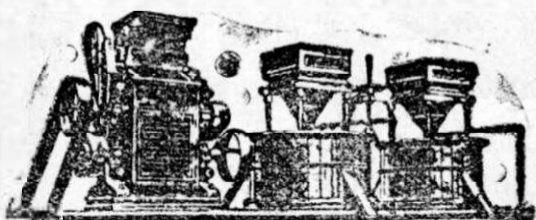
Se recomandă pentru executarea oricărui lucrări din acest ram, ca turnarea de clopote noi și vechi, pelângă garanție de mai mulți ani, cu coroană de fier invenția mea. Pregătesc stativale drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimit la cerere gratis și franco. — La dorință merge și în provincie pe spesele proprii. Execuție solidă.

Societate act. de mașini agricole și mehanice

(Mezőgazdasági és műszaki R. T.)

Nagyvárad, Himanóczy-u. 1.

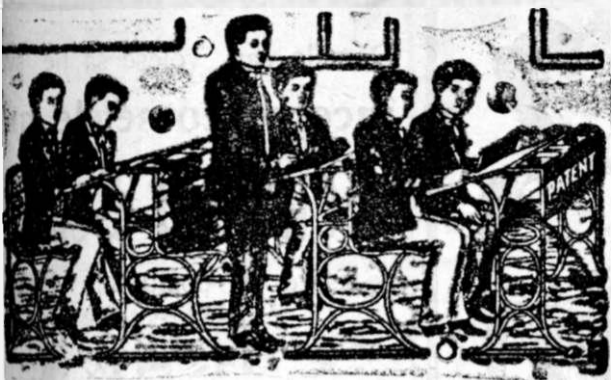

Mare depozit de mașini agricole și mehanice.

Liferează: mașini agricole și industriale, unelte, aranjamente de mori, mașini de abur, motoare cu olei, benzin și gaz. Automobile, articole californice, curcubete, pentru vin, bere și apă. Olei pentru mașini și cilindre.

Toffelul de unsori pentru mașini, saci, ponevi, valtrapuri, ștreanguri și pălămare; curele pentru mașini, pompe, mașini pentru vin și viticultură precum și utensilii; stropitoare, îngredături de sârmă, cumpene, desinfectorii și dulapuri de salvare.

Secție de electricitate și mașinării.

Cele mai moderne
masini mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
**bănci higie-
 nice de școală**

și moblarea lo-
 cuințelor, hotele-
 lor, spitalelor și
 a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
 teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se île-
 reză numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților

atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Invenție senzațională.

ANTICOL

Brevetat sub
 No 3956.

Scutit prin lege
 sub No 141.

In atenția prășitorilor de vite!

ANTICOLUL e de un efect uimitor **COLICEI.**
 în contra:

Experiența de doi ani la regimentul I. de husari arată că în contra colicei nu există un alt leac mai cu efect decât ANTICOLUL, deoarece în toate cazurile și un prav ajunge ca să producă efectul așteptat. La cai în cazurile cele mai grave e destul un prav, vindecare la 1^{1/2} ore. La vite cornute 1 eventual 2 pravuri, vindecarea 1 oră în propriul interes comandă o cutie, ca să o ai în caz de lipsă, costă 4 coroane (2 pravuri).

Se poate comanda la:

LABORATORUL ANTICOL

Mayer Ignác, med. veterinar șef reg. Brașov.

Certificat.

Kaiserl. und Königl.
 Mesaren-Regiment Kaiser No 1.

Subsemnatul am folosit preparatul dlui Mayer Ignác, medic veterinar de stat, la boala așa numită colică, atât a cailor mici cât și la ai regimentului, cu un rezultat uimitor, pentru care, precum și pentru forma ușor de usat îl recomand cu căldură oricui.

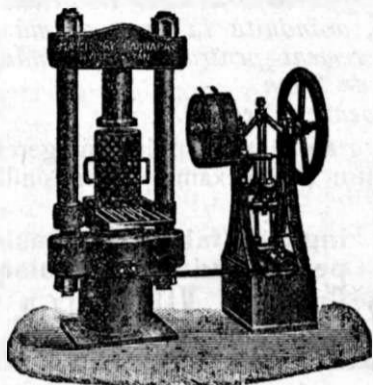
Brașov, 21 Aprilie 1896.
 (L. S.)

ss. Litke, colonel.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

prese de olei mânate cu apă.

Pluș de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sămburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unelte de melișat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

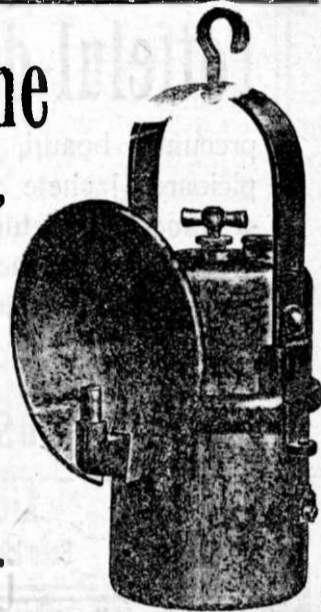
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
 fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Edificare ieftină!

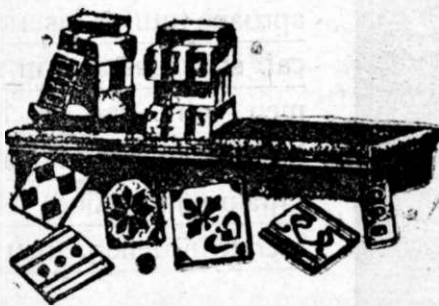
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învăitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curente trimit gratuit.

Iosif Simics

întreprindere de edificare cu beton, fa-
 bricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
 246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
 Str. Buziaș 37.

Valorizare de nisip

Cine are nisip mult, să ceară în interesul propriu, următoarele cataloage și prospecte:

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.
 F. A. Fabricarea țiglei de beton, orânduită la lucru de mână.
 Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.
 B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
 C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizare a nisipului.

Szántó és Beck, ingineri, fabrică de mașini pentru industria de nisip. Budapesta, VIII. Viola-u. 7.

Damele cari voiesc să fie svelte, încerce corsetele mele

„Neuester Schnitt”

necesare la costumele »Princesse» și »Directoire».

CORSETE

după măsură, precum și reparaturile se fac în acuratețe.

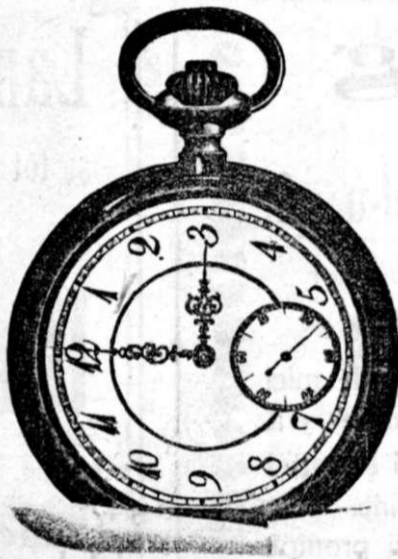
Gustav Zimmermann
 Sibiu-Nagyszében,
 Grosser-Ring, 1. în etaj.

Totfelul de blănării

precum: boauri, (muff), tocuri de picioare, Jachete după croiul englez și francez, berletuieli cu lână, totfelul de căciuli, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Puskás József,
 b'ănar
 Aiud-Nagyenyed.
 Szenkirály-utca 80 — 82. sz.

Cele mai bune

orologioare

— cele mai solide și cele mai după modă —

juveleriale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă cheazășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea mai bună prăvălie în această privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JAVOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare la ziarul Tribuna (ad. scriu că a cerut anunțul în Trib.) Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

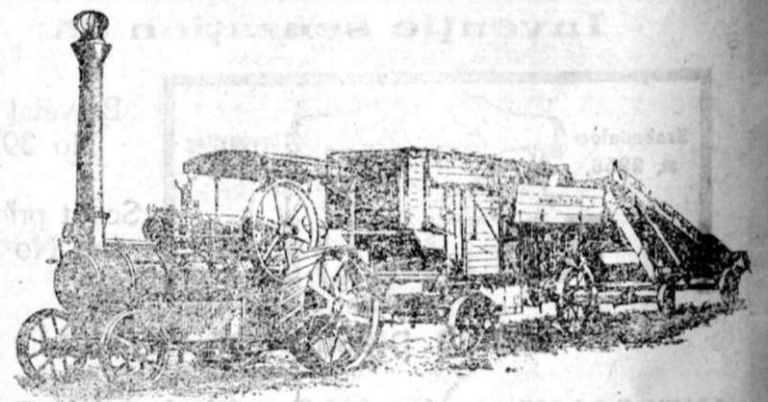
Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noi zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

Umrath & Comp.

Budapest, V., Váci-körút 60.

Își recomandă fabricațiile sale și anume:

Locomotive de drum de sine umblătoare de 6, 8 și 10 HP.

Locomobile de 3—200 HP pentru scopuri economice și industriale.

Mașini de frecat (îmblătite) cu putere de vapor, motorică, mînaj cu cai și cu mîna; mai departe: pluguri, grape, tăvăluguri, triore.

Mașine de sămănat.

Vânturători.

Batoze de curățit porumb.

Tocători de paie și nutreț.

Mașine de tăiat sfeclă.

Tunbe de stropit cu suc de gunoi în executarea cea mai bună.

Mașine de cosit și secerat

Zdrăritori de struguri.

Prese de struguri.

Morșche de uruit.

Pompe de fântâni și

cu prețuri moderate și condițiuni favorabile de solvire.

Catalog de prețuri românesc trimitem gratis și franco. Corespondență română.